

4 ноябрь – Халкыны бирлигини кюнү

Газета издаётся на
балкарском языке
с 1924 года.

Интернет-версия:
gazeta.zamankbr.ru

ЗАМАН

Геюрге кюн,
абдулну ал айы
(ноябрь), 3,
2020 жыл
№ 131 (20864)

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ ВРЕМЯ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К.В.Коквону Халкыны бирлигини кюнү бла АЛГЫШЛАУУ

Къабарты-Малкъарны хурметли жамааты!

Борыгызы да Халкыны бирлигини кюнү бла олтырылайыма. Бу байрам миллет бирлиги, патриотулукну бла инсанлыкны амырлык төрелерини, Ата журтка сыймекликни белгисиди. Халкыны бирлигиликте эм алышынчулукка итинуюло, ата-бабаларыбыздан келген муратлага кетер ючюн биримге хазырлык кыралыма жетишимли айынуу кочлю мурдорудула. Биз ол кыймазатны сакларга борчулбуз, демекчи тарыхыбызга тиешили болучура. Ата журтка керий кулукту этгенлеи эде тутарга эм Россияни кюнүм ёсдорюге кесибини юлошюбюню кочерго да.

кыйсы чакырылмага да жууалайлыгыбызга, ёз Къабарты-Малкъар бла Ата журтубуз айныра эм жаншара муратларыбызга жетилгибызга ийнама.

Сизге кийик салуук, мамырлык, монгулк эм огурлуук тежейме.

Байрамга аталган материал 2-чи бетде басмаланады.

Мадар

Ипотеканы төлеуге – кырал себеплик

Россейде көп сабийли юйорлеге ипотека кредитерин төлерге кырал себеплик этиллиди. РФ-ни премьер-министри Михаил Мишустин бу жумушлагга кыошак халда 5,5 миллиард сом бөлуюню осонден буйрукъга кыл салганды. Финанса министрствого 2021 жылда 1 апрельге дери бу ахча кыалай кыоратылганын ачыкларга бюорулганды.

ни бергенде этген кыоранчларын кыайтарууга субсидиялагга бөлуюнюкю. Сёз көп сабийли юйорлеге ипотека кредитини төлегенде кырал болушлукну осонден барады. Бек аздан аны бла 12 минг юйор хайырланалыккъы. Эсигизге салыйк, 29 октябрде Михаил Мишустин Правительствону кенгешинде 2019 жылда 1 январьдан сора ююнчю эм андан көп сабий тууган юйорлени ипотека кредиттерин кырал толусулмай чедра аны бир кесегин төлегрин билдирген эди.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлаганды.

Эсе тутуу

Къайсынны поэзиясыны ёчюлмезлик оту

лечилери, КъМР-ни Парламентни депутатлары, суратчыла, жазуучула болгандыла.

Башха жылдача болмай, поэтни эсгерип, назмула окуу жангы халда барганды. Къуилланы Къайсынны мемориал музейи «Къайсынны окуйубуз» деген видеопроект хазырлаганды. Тимбора Мальхобоев атлы миллет библиотеканы ишчилери уа «Сабийликте таныш тизгинлерибиз: Къайсынны дунисай», Бекмурза Пачев атлы республикалы сабий библиотекка – «Халк поэти назмуларын окуйубуз», Мечиланы Къязим атлы республикалы жаш тёлө библиотекка – «Халк», ёктемлен поэтин жашау эм чыгармачылык жоюна аталганды.

Поэти тууган кюнүне жораланган «Мамырлык бла кыуанч сизге, саулал!» деген ат бла дистанциялы китап кермючле Кенжене юйорде окургарга аталган китапханасында, ара библиотеканы окуу залында, аны экинчи номери бөлуюмонде да баргандыла.

XX ёморно бек уллу постлеринден бири Къуилланы Къайсынны эсгерип юлгюле дагыда кёлдюле. Анга аталган дистанциялы окуула Бахсан району Дыгульбегей элинде «О. Ата журтум – таурухланы тууган жери», Жанхотинда «Мамырлык бла кыуанч сизге, саулал!», Зольск районда «Уллу поэти юсюнден «Сабийлик»», «Къуйуй улу мени жорегинде», Пескен районда Ташлы-Талада «Халк жырычысы», Хатуйеде «Кавказны поэти» деген ата бла баргандыла.

Аргудандагы китапханада уа «Сюйген поэтибизни юсюнден сейир шартла» деген видеопроект кергозгенди. Быллай дистанциялы окуула, виртуал панораанында да барганды. Прокладканын куустованын сабий шолкуну «Вестник ДШИ» газети уа саулуда уллу поэти жашау эм чыгармачылык жоюна аталганды. Ала сабийлени арасында сурат эришю да кыуаргандыла.

Малкъар халкыны, Россейни, битеу дунияны да уллу поэти Къуилланы Къайсынны тууган кюнү Къабарты-Малкъарда поэзияны коюнине айланганы аламан төреледен барады. Иги адамла дунияларын алышхандан сора да миллеттерин бирге тийширдиле. Жыйылган ула, бир бири көзлерине кырап, дуниялыкдан сакгыш этедиле, халалырак, тезюмлюрек, кечмиллек болурга итинедиле.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

ПАРЛАМЕНТ

Келер жылны бюджетни депутатланы кыарауна берилгенди

КъМР-ни Парламентни президиуму кезуило жыйлыуу видеоконференция аман бла кыуарлаганды. Аны спикер Татьяна Егорова бардырганды.

Бюджет, налога эм финанс рынокла жаны бла комитетни башчысы Михаил Афащатов КъМР-ни Парламентни кыараууну 2021 жылда эм 2022-2023 план кезуиде КъМР-ни бюджетни осонден» законну проекти берилген билдиргенди.

КъМР-ни Башчысы Парламентте «2021 жылда эм 2022-2023 план кезуиде КъМР-ни бюджетни осонден» законну проекти бла бирге кергозгөн документте эм материал РФ-ни Бюджет кодексини 184-2-чи статьясы эмда Законну 29-чу статьясыны 4-чу эм 5-чи кесеклерине келишди, дегенди Михаил Афащатов.

Аны айтханына кёре, законопроект Къабарты-Малкъар Республиканы 2021 жылда эм 2022-2023 план кезуиде социал-экономикасын айнытууну прогноз планын «мурдорлу» торлюсюне кёре кыуарлаганды.

Анга тийишликде регионда чыгарылган продукцияны ёлчөми 162,5 миллиард сом болганды, ол 2020 жылы 102,2 процентте тенгилди. Инфляция 3,7 процентте жетерги белгилениди. Файдала 35,364 миллиард, кыоранчла уа 36,422 сомда тохтадырылгандыла. Бюджетни дефицити 1,038 миллиард сомга жетерди.

Баш финанс документ графикте тийишликде КъМР-ни Парламентни комитеттерини жыйылууларында сюзюлюкю, алагда жууалы министрликтери бла ведомстволаны келечилери чакырылыккъыла. Коронавирус инфекция жайылган кезуиде бюджетни жамаат тынгылаула дистанциялы аман бла осокерте белгилениди. Аны кезуонде ачыккыкны жалчытыр мурат

бла законопроект эмда кыошак материалла КъМР-ни Парламентни сайтында басмаланадыла. Законну проекти сюзюлгөн кезуиде этилген предложенияны профилли комитет бирге тийширдилди. Тынгылы сюзюлгөндөн сора баш финанс документ КъМР-ни Парламентни жыйылууна кергозюлюкю.

Президиум «КъМР-де борчул халда медицина страхованыны жер-жерли бөлуюмонде 2021 жылда эм 2022-2023 план кезуиде бюджетни осонден» законну проектинде да кыуарганды. «КъМР-де энци предпринимательле жентилгитген налог системэ эмда патент системэ бла хайырланган кезуиде налогу 0 ёлчөмде тохтадырыну осонден» республикалы законну 3-чу статьясына тозетиули да сюзюлгөндиле парламентарийле. «КъМР-ни Парламентни депутатыны статусуну осонден» республикалы законну 6-чы

статьясына тозетиулеге да кыуарлаганды. Депутатла федерал законланы проектерин сюзюлгөндиле, башха регионда коллегаларны башламчылыкларын да тинтгенди. Алада сёз культура хазаны объекттерини, халкыны иш бла жалчытыруу, инсананы социал жумуштарын тамамлауу, бюджетте аралы трансфертени юлөшюню итигендиюню юсеринден барады.

Депутатла «комитетни сагытаны» чеклеринде видеоконференция аман бла КъМР-де Предпринимательлени архивклерини жаны бла уполномоченный Юрий Афащевини докладна тынгылагандыла. Ол «КъМР-де предпринимательлени эркинликтери жаны бла уполномоченный осонден» закон жашауда кыалай бардырылганын билдиргенди. Аны осонден отчёт газетте басмаланырыккъы.

КъМР-ни Парламентни пресс-службасы.

БОЛУШЛУКЪ

Медицина лабораториялагга кыошумчулукъ

Къабарты-Малкъарга COVID-19 аурууну ачыккыла жаны бла тестлени бардырган лабораторияны кыуаруга 5 миллион сомдан аслам берилди.

Федерал ара регионлагга коронавирусу ачыккыла жаны бла тестте бардырган медицина учреждениялары лабораторияларын керкели оборудование бла жалчытырга болушуркыду. Бу жумушлагга миллиард сомдан аслам бөлуюнюкю.

Бу жаны бла буйрукъга РФ-ни Правительствосуноу башчысы Михаил Мишустин кыл салганды. Къабарты-Малкъарга аны чеклеринде 5,7 миллион сом бөлуюни.

Федерал ахча лабораториялада диагностиканы жангы амалдарын сингирдирге онг берилди. Ол а тестлени тюз бардырырга, жангы диагностика бла хайырланганын санын көбөйтүрге себеплик этериди.

Жетишим

Таулу кызыны магъаналы хорламы

Керчь шахарда документли фильмонде «Человек, по-настоящему мир» деген ат бла XII Битеуерсюл фестивалы ётгенди. Анда кесини жангы ишин Махмуданы Мариям да кергозгөндү.

Эришюде аны «Горный» деген фильминде багъа бичингенди. Автор анда Шимал Кавказда жашаган бир нинча тишюрунчкы вядарланын ачыккылайды, аланы жашууларыны осонден оюмлары бла кыуаруучу шгырылейндирди.

Конкурс комиссияны эсеплерине кёре, Мариям уа деса-

ражалы эришюню «Бек иги документли фильм» ючюнд деген саугасына тийишли болганды.

Жарсытууга, бюгонлюкде фильмге кыуар онг жокуду. Ол болум киностадия аны ант-та да бир нинча фестивалда кергозтор мураты болганы бла байламдыны. Алагда уа жалаанда кенг прокатах чыкмаганы аладыла. Алай бир кыуам замандан анга кенг халда кыуарарча болукуду.

Мариямны уа алгышлайбыз кезуило хорламы бла.

ТАПАСХАНЛАНЫ Аминат.

Оператив штаб

Соруулагга онлайн халда жууаплайдыла

Пандемияны алындын бери Къабарты-Малкъарда COVID-19 ауруу жуукъанланы саны он мингден озганды. КъМР-де коронавирусу аурууну профдиликкасы эм аны жайылууна кыажуа оператив штабдан белги этгендерине, бюгонлюкде вирус 10 268 адамда ачыккыланганды. Ол санда тюнею он 86 инсанга жуукъганды.

Болсада андан сау болганы саны да асламы. Тийишлик багырдан сора 7497 адам сау болгандыла. Тюнею уа аны 56 адам хорлаганылары иги шартты. Бюгонлюкде медицина болушукъ 2625 пациентте берилди. Алай жарсытуу тарихке да бардыла. Пандемияны алындын бери вирус 146 инсанбызны жашууну озгенди.

Коронавирусу КъМР-де жайыла башлагандан бери 243,5 мингден аслам тест бардырылганды (бир кюнне 1457 тинтүү). Госпитальда 1520 пациент бардыла, аланы ара-сында тест коронавирусу ауруу жуукъганын ачыккыламаганыла да. Реанимация бөлуюмонде 87 саусуз турдыла.

Оператив штабдан белгили этгендерине, вирус бютонда 65 жылда таматалагга, ауруулары юсеринден кетмегенде кыоркчулууду. Аны себепли профилактика мадарапа бютонда магъаналыдыла. Адамла кёл жыйылган жерледе, транспортта медицина маскала жюрюторге, бир бирден бек аздан метр кенгликде турурга, кыоланы санын бла теректер жууарга тийишлиди. Онг болганына кёре, адам бла да саламашмазга, кыучкылашмазга юрөштинге», деп эсгергендиле Оператив штабдан.

Бюгонлюкде республикада COVID-19 жуукъганыны багыарга 7 саусуз саккыла учурдендинде 8 госпиталь ачылган-

ды. Алада 1495 жер барды, ол санда 778-чи киспород, 152-чи уа ИВЛ-аппарат бла жалчытылыныдыла. Хал осалга кетеди деген кыоркчуу болса, кыошак халда энита 1675 жер кыуаралыккъы. Бу кюнледе уа Терк району ара болончысы да кыоркчуулу инфекцияны багыу госпитальга бурулукъду. Анда 180 адамга жер барды, шеюю аладан 90 жерни киспород бла жалчыты жумушла толтурулдыла. Ол келер ийликке ишлеп башларыгы белгилениди.

КъМР-ни Саулук саккыла министрствосундан билдиргенди, энди Оператив штабда медликана учреждениялары врачлары чакырылып, инсанлары сорууларына жууала берилди. Ала коронавирусу, ОРВИ-ни шартларын аныгыла тыркыдыла, ауруудан саккылынуу, аны профилактикасыны юсеринден айтадыла. Ол ийликке онлайн халда тобуешуге врачла Бёзюланы Париса, Асият Балкарова, Залим Канчукоев жер барды, шеюю аладан 90 жерни киспород бла жалчыты жумушла толтурулдыла. Ол келер ийликке ишлеп башларыгы белгилениди.

КъМР-ни Саулук саккыла министрствосундан билдиргенди, энди Оператив штабда медликана учреждениялары врачлары чакырылып, инсанлары сорууларына жууала берилди. Ала коронавирусу, ОРВИ-ни шартларын аныгыла тыркыдыла, ауруудан саккылынуу, аны профилактикасыны юсеринден айтадыла. Ол ийликке онлайн халда тобуешуге врачла Бёзюланы Париса, Асият Балкарова, Залим Канчукоев жер барды, шеюю аладан 90 жерни киспород бла жалчыты жумушла толтурулдыла. Ол келер ийликке ишлеп башларыгы белгилениди.

Россейде бир кюнне вирус жуукъганыны саны 18,6 мингден жетгенди. Алай бла кыуарыны битеу субъектинде COVID-19 вирус жагылынганы саны 1,636 миллиардан аслам болганды. Пандемияны алындын бери миллион адам сау болгандыла (1,2 миллион). Вирусу көтүралай, 28,2 минг адам ауушканды, ол санда тюнею - 245 саусуз.

Джонс Хопкинс атлы университет белгили этген тарихке кёре уа, битеу дунияда бу ауруу 45,5 миллион адамга жуукъганды. Вирусдан ауушканы саны миллиондан озганды - 1,18 миллион адам.

АБДУЛЛАХАНЫ Фатима хазырлаганды.

БАЙРАМ

Башха-башха миллетлени, динлени келечилерини шүөхлукъларыны, бир ниетлиликлерини белгиси

Россейде жаш кырал байрамларындын бирине – Россейин халкъларыны бирлигини ююноне - быыл 15 жыл толганды. 4 ноябрьде Россейде кълалл байрам белгиленгеннин бир неча жыл мындан алгъа уа кепле билген да этменгенде. Алай бюгюнлюкде ол адамла тангынган кыуанчпадан бирине айланганды.

Тарыхны сойгелге уа ол 1612 жылда Москва душмандан кыорууланганына аталганын биледи. 4 ноябрьде (эски орузмага кере 22 октябрьде) халк эскерле, Козьма Мининни бля Дмитрий Пожарскийни башчылыгында Китай-городду полаккы душманпадан кыорулагъанды.

Алай бирле уа бю кюнню совет жылдада 7 ноябрьде белгиленген Октябрь революцияны байрамны бля кыташдыра эдиле. Аны уа совет жылдада кеп белгиленгенде. Халк аны юйренчек болуп, кыралны политика мурдоору алышынганына, СССР чачылганына да кырамай, революцияны кыуанчтан этген сунгандыла. Алай бюгюнлюкде уа бю эки кон бир бирлери бля байламлы болмагъанлыгын анылайды. Байрамны тоз аты уа адамланы ауларганды.

Жагны кырал байрам кълал тохташдыргъанды? 2004 жылда Россейни Патриархы Алексий II Динле аралы советде XVII ёморде Россейни тарыхында кыйын кезимуден бирин, полкты душман эскерлеге кыажу урушда халкны батырлыгын адамланы эслерине салыргъа кереклисин айткан эди.

Ызы бля 2005 жылда РФ-ни Президенти Владимир Путин аскерчилени жигитликлерини хурметине 4 ноябрыни Россейни халкъларыны бирликлерини байрамны белгилеге, аны солуу кюннге бурургъа деген Указгъа

къл салганды. Алай бля ол уллу кыраллыгында жашагъан кеп миллетлени бля халкъланы, торлю-торлю динлени келечилерини шүөхлукъларыны, бирликлерини, бир бирге этген хурметлерини белгиси болганды.

Байрамга кълал тохтайдиле? Россейге ёморлени теренден бери торлю-торлю кыйынлыкларга тобергелге, душманлагъа кыажу туруп, жалынкъсызлыгын сакларгъа кеп керек тошгенди. Кыраллыгыгъа кыйын заманда уа халк биригит, душманга кыажу турганды. Алай эсе уа 4 ноябрьде битеу даулаша, бир бирге кёлкъалдыла унутулургъа керекдиле. Байрамны баш магъанасы да олу.

Кыуанч а концертси, саугъасыз болмайды. Кыралны регионалында бю кюн митингиле, маршда, концертле, жандаруулук акцияла бардырылдыла. Ол санда Кремльде РФ-ни айныгыгъа улуу кыйын салгынапны кырал саулга бля белгилейдиле.

Шимал Кавказны республикалары уа бю кыуанчла эни жумушланы хазырлагъа ююрушчюлюкде. Сёз ююн, 2014 жылда жаш телюню башламчылыгы бля «Бир гимн – бир кырал» деген акция бардырылды. 4 ноябрьде субъектлени ара шахарлары орамларында халк жылылып, киноз 12 сагатда барысы да Россейи эма кеслерини регионалыны гимнлерин айтканды. Ол а кыраллыгыны халкъларыны бирликлерини энтга бир белгиси болганды.

Грозныйде «Чечени жюргег» деген мекитини алдында майдаанда кыуанччы митингге 18 миң адам жыйылгъан эди. Ала барысы да бирге Россейи эма Чечени гимнлерин жырлагъандыла. Черкесскде уа митингге жыйылгъан шахарны мэриясындан Театр майданнга дери

жашу баргандыла. Аланы кълларында Россейи байрагы бар эди – аны узулугу 30 метрден аслам болганды.

Дагыстанда уа, байрамга аталып, женил атлетикандан эришуле куралгандыла. Анга эки миңден аслам адам кыташханды, хорлагъанлыга уа эде кыраллык саугъала берилгенде.

Кыуанчла Кызабарты-Малкълар да жарык тобейди. Сёз ююн, анга аталып, республиканы бек уллу элдеринден биринде Кёндөгенде Улуу Ата журт урушка кептен эплилени хурметине эсгерте аылгъан эди. Анда 756 жыгитни тукуму жазылды, ол КЪМР-де бек уллу мемориалдан бирди. Аны кенлиги 4,6 миң квадрат метрге жетеди.

2013 жылда уа республиканы жаш телюсю сыйлык акция бардырылды. «Нёбюнге – конфет, Ышар, Россей!» Ширканы окуучулары, студенте да Нальчик орамларында адамланы таты ашыркыла бля сыйлагъандыла. Быллай ачык иш а адамланы келерин кётюрге кыймаганды.

Хар жылдан да кыуанччы келеринде жагны жумушка куралдыла. Сёз ююн, 2017 жылда «Улуу этнография диктант» акция бардырылды. Анга РФ-ни инсанлары эмда тшы кыралдада жашагъан да кыташтыргъа эркин эдиле. Бу акция уа жамауатын Россейде жашагъан халкъларыны тарыхларыны, культураларыны, адет-тюрлерини юсперинден билмилерин ачыкларгъа от бергенди.

Алай былл пандемия бля байламлы кеп шахарлада халкны бирге жыймагъа, байрам кырамагъа оную чыгарылганды. Ол а коронаны жуайлыуун тохтаыр мурат бля этилгенди.

ТИКАЛНЫ ФАТИМА хазырлагъанды.

ЭКОНОМИКА

Айлыкълар орталык ёлчеми ёсгенди

Кызабарты-Малкъларда быыл орталык иш хакыны ёлчеми 28 850 сомга жетгенди, ол быштыр бу заман бля тенгештиргенде, башгаланы ёсююлерин эсе алса, 5,7 процентке кёлдо.

Жарашдыруучу произвоство айнык баргъаны ююн иш хаксыгъа да кышуулганды. Ол санда кыруулуш ёбюмде инвестицияланы эм жагны жашу журтланы хайырындан иш хакъ 34,6 процентке ёсгенди. Саулукъ саклау эм социал ёбюмде да пандемияны кезимуде ол 18,6 процентке кётюрюлгенди.

Алгынча, республикада бирселден улпурак айлык финансал эм кюр кыуусузлыкълар жалгъанхала ёбюмде урунганхала теленди. Аладан алашарак кёрюмдөл эл молк, аш-азык продукция хазырлагъан эм женил

жарыгъан инфраструктура жагынтырылыкъды эмда таза суу бля жалгъанх объект кыраллыкды.

Кышахтада уа району Маданият ююн тынгылы жагынтыргъа, сора анга эи автобус сатып алыргъа умтулдунда. Дагыда орну ширтуери шакъатлык этеди.

Солдатска станицада сабий садикден кылгъан объектлени барында да келир жылы ахырына дери мадарт этип бошаргъа дейдиле. Биринчиси уа 2022 жылда берилдик хайырлануугъа.

Проектлени ююносно да багъасы 230 миллион сомду. Кыралны бюджетинден 225,1 миллион сом берилдик, кылгъан эм а республиканы бюджетинден кышаргъа эмда баша жерледен мажарыгъа умут этилди.

Татты ашарыкъланы чыгаргъа кёбейгенди

Бизни республикада быыл тогуз айны ичинде татты ашарыкълардан 8,7 миң тонна чыгарылганды. Огъан жылы бу кезимуде бля тенгештиргенде, ёсом онбир процентке жетгенди. Анга кырал статистика ведомствосун тергилери шакъатлык этеди.

Быллай продукцияны чыгаргъучуланы асламысы «Жако», «Нальчик-Сладост» эм «Эльбрус-К» предпритияладыла. Аладан

эсгертилерин эсге алып, алада профилактыка жумуша жек-жиги бля бардырылды.

Кызынчырак болумда ишлерге тошгенликте, быыл малчылык ёбюмде произвоство айнык баргъанын белгилерге сюеоме. Анга быыл шартла шакъатлык этилди. тогуз айны ичинде 371 миң тонна сют сауулганды, туар эмда тауук этден а (союлмагъан аурулукда) 75,4 миң тонна чыгарылганды. Огъан жылы тийишли кёрюмдөлери бля тенгештиргенди айтканда, биринчиси 4,7 процентке, экинчиси уа юч процентке асламырак боладыла. Дагыда юй кыанталыны жайыу бля кюрешген молкде 159 миллион жумуртка (+2,5%) жыйгандыла, - дегенди Хасан Сижажев.

Саулай айтканда, эл молк продукцияны чыгаруу, 5,5 процентке кёбейип, 34 миллиард сомга жеткенди быыл.

Малланы ююенден айтканда уа, министр билдиргенча, туарланы, ол санда ийнекени санына кышуулганды, кыйланлы бля экилени саны уа хазна торленмегенди. Биринчисинен молкде - 270,6 эм 132,2 миң бар эди, экинчилеринден а 390 миңден артыгы.

Жемини продукцияны ташлай тутарча

Бахан шахарда тахта кёгетледен эмда жемилшенде жети миңден артык тоннаны аслам заманы ташлай сакъларча уллу объект ишлене турды. Анда дагыда продукцияны айыруучу оборудованде орнатылыкъды. Республиканы Эл молк министрствосунда айтканларына кере, бу проектти тамамлуугъа «Агрохолд» компания 578 миллион сом кытарыкъды. Ол санда 242,5 миллион сомну (заим) Шимал Кавказны айнытуу корпорация бергенди.

Сагынгылдан оборудованде сатуу-алуу сетельени кълемлерине кере айрылыкъды жемилшенде Аны хайырындан Кызабарты-Малкъларда эсге алманы бюгюнчю ёл регионда табаргъа болуккыду, деп ышанады ведомствода.

Компанияны кесини жоюгектарлык алма бахасы барды. Анда терк айылын терекле орнатылыгъында. Объект быылны ахырына дери берилдик хайырлануугъа. Анда 50 адам ишлеркиди. Шёңдю уа оборудовандыны орнатуу барды.

УЛПАШАЛНЫ МУРАТ хазырлагъанды.

Айныгъу проектлеге – субсидияла

Кызабарты-Малкъларда эл тирелени компания халда айныгъу жашау бля юч проекте 2021-2022 жылланы кезимуде кырал субсидияла бля билеклик этеркиди, деп билдиргенде республиканы Эл молк министрствосундан. Проектлени эскис Прохладна районда бардырылыкъдыла, бири уа – Черек районда.

Анга кере Солдатска станицада шюльда дери билим берүү жашау бля юч проекте иш тазу суу бля жалгъан объект ишленерикиди. Биринчиси 140 сабий жюрюрюкю. Пролетарск элде проекте тийишликде орта билим берген шюльга тынгылы ремонт этилликди. Андан сора орамланы

келечилерини шүөхлукъларыны белгиси болганды.

Кыуанчла Кызабарты-Малкълар да жарык тобейди. Сёз ююн, анга аталып, республиканы бек уллу элдеринден биринде Кёндөгенде Улуу Ата журт урушка кептен эплилени хурметине эсгерте аылгъан эди. Анда 756 жыгитни тукуму жазылды, ол КЪМР-де бек уллу мемориалдан бирди. Аны кенлиги 4,6 миң квадрат метрге жетеди.

2013 жылда уа республиканы жаш телюсю сыйлык акция бардырылды. «Нёбюнге – конфет, Ышар, Россей!» Ширканы окуучулары, студенте да Нальчик орамларында адамланы таты ашыркыла бля сыйлагъандыла. Быллай ачык иш а адамланы келерин кётюрге кыймаганды.

Хар жылдан да кыуанччы келеринде жагны жумушка куралдыла. Сёз ююн, 2017 жылда «Улуу этнография диктант» акция бардырылды. Анга РФ-ни инсанлары эмда тшы кыралдада жашагъан да кыташтыргъа эркин эдиле. Бу акция уа жамауатын Россейде жашагъан халкъларыны тарыхларыны, культураларыны, адет-тюрлерини юсперинден билмилерин ачыкларгъа от бергенди.

Алай былл пандемия бля байламлы кеп шахарлада халкны бирге жыймагъа, байрам кырамагъа оную чыгарылганды. Ол а коронаны жуайлыуун тохтаыр мурат бля этилгенди.

ОМАРЛАНЫ МУРАТ хазырлагъанды.

Документле

Кызабарты-Малкълар Республиканы Жаш телю правительствосуну кырамыны ююенден Кызабарты-Малкълар Республиканы Башчысыны БУЙРУГУ

«Кызабарты-Малкълар Республиканы Жаш телю правительствосуну ююенден» Кызабарты-Малкълар Республиканы Президентини 2008 жылда 25 июльда чыгарылгъан 85-УП номерли Указы бля кыабл кёрюлген Кызабарты-Малкълар Республиканы Жаш телю правительствосуну ююенден Положенины 3.2 пунктуна тийишлиликде:

1. Кызабарты-Малкълар Республиканы **Кызабарты-Малкълар Республиканы Башчысы** Нальчик шахар, 2020 жыл 26 октябрь, №107-ПГ

Кызабарты-Малкълар Республиканы Жаш телю правительствосуну кырау жаны бля конкурс комиссияны кыауумун кыабл кёрюню ююенден Кызабарты-Малкълар Республиканы Башчысыны БУЙРУГУ

«Кызабарты-Малкълар Республиканы Жаш телю правительствосуну ююенден» Кызабарты-Малкълар Республиканы Президентини 2008 жылда 25 июльда чыгарылгъан 85-УП номерли Указы бля кыабл кёрюлген Кызабарты-Малкълар Республиканы Жаш телю правительствосуну кырау жаны бля конкурсу ююенден Положенины 1.3 пунктуна тийишлиликде:

1. Кызабарты-Малкълар Республиканы **Кызабарты-Малкълар Республиканы Башчысы** Нальчик шахар, 2020 жыл 26 октябрь, №107-ПГ

Кызабарты-Малкълар Республиканы Башчысыны 2020 жылда 26 октябрьде 107-ПГ номерли буйругу бля кыабл кёрюлгенди

Кызабарты-Малкълар Республиканы Жаш телю правительствосуну кырау жаны бля конкурс комиссияны КЪАУУМУ

Кодзюков М.М. – Кызабарты-Малкълар Республиканы Башчысыны Администрациясыны таматасы

Хубиев М.Б. – Кызабарты-Малкълар Республиканы Правительствоосуну Председателини орунбасары (конкурс комиссияны председателини орунбасары)

Алексейчик Т.И. – Кызабарты-Малкълар Республиканы Жамауат палатасыны келечиси (ырызлыгына кере)

Амшюкова Ф.К. – Кызабарты-Малкълар Республиканы профсоюзларыны биркирген организациялары – Союзу председатели (ырызлыгына кере)

Алажев А.К. – «В.М.Кокос атлы Кызабарты-Малкълар кырал аграр университет» Бийик билим берген федерал кырал бюджет билим берген организацияны ректору (ырызлыгына кере)

Гудов А.Ф. – Кызабарты-Малкълар Республиканы Правительствоосуну Аппаратыны таматасы

Езюв А.К. – Кызабарты-Малкълар Республиканы жарыкъландыруу, илму эм жаш телюню ишлери жаны бля министрини кылуугун толтурган

Емюзов А.С. – Кызабарты-Малкълар Республиканы Башчысыны Администрациясыны кырал служба эм кадрла сорулу жаны бля

управленияны таматасы

Киреева Н.В. – Кызабарты-Малкълар Республиканы Парламентини Билим берүү, илму эм жаш телюню ишлери жаны бля комитетини келечиси

Курашинов А.В. – Кызабарты-Малкълар Республиканы граждандар обществону институтлары бля байламлыка жюрюктен эм миллетлени ишлери жаны министрини кылуугун толтурган

Мокъаланы А.М. – Кызабарты-Малкълар Республиканы жарыкъландыруу, илму эм жаш телюню ишлери жаны бля министрини орунбасары (конкурс комиссияны секретары)

Муртазаны Б.С. – Черек районну жер жери администрациясыны таматасы (ырызлыгына кере)

Рахайланы Б.М. – Кызабарты-Малкълар Республиканы экономика айнытуу министрини **Саенко Т.В.** – Май районну жер-жерли администрациясыны таматасы (ырызлыгына кере)

Фёрендаланы Ф.С. – «Искустволаны Шимал Кавказ кырал институт» Бийик билим берген федерал кырал бюджет билим берген организацияны проктору (ырызлыгына кере)

Закон

Ашханалада калыян тартыугъа чекле

Россейде кафеде, ресторанда калыян тартыргъа жарамганыны ююенден федерал закон кюнчю киргенди. Аны авторларыны айтканларына кере, быллай чекле электрон тютюнлеге бля калыянга сабийлени, ёсоп келген телюню арасында сейир упу болганы бля байламлы кийриледи.

Алай бля документте тийишлиликде тютюнню, никотини болгъан затланы бир-бир объектеде тартыргъа жарарык тюрлюду. Ол санда кафеде, ресторанда, халк бирге аулангъан баша жерледе. Закон ашханаланы ишлерине чекле салмайды. Сёз аш-суу сатылгъан жерледе жаланда калыянны хайырлангъа кыймау ююенден табарды.

Закону проектине кере, дагыда никотин болгъан продукцияны эмда аны ичгенде керекли электрон системаланы хайырлануугъа чекле салындады. Ол тютюнге кыажу законланы чеклерине этилди.

АБДУЛЛАХАНЫ ФАТИМА хазырлагъанды.

Тинтиуле

Муниципалитетлени сайтларында кемчиликкеге эс бургъандыла

Битеуроссей халк фронтну Кызабарты-Малкъларда ёбюмюне келечилерни республиканы муниципалитетлени интернет-сайтларында информация, ол санда ГИС ЖКХ система бля байламлы болганы да кыабл басманланганын тингендиле. Сёз мында «Тап шахар болуму кырау» федерал проекте кирген материаллары ююенден барды. Алай бля бу ишни эслерине кере жер-жерли власть органданы властьларына халкны жашу болумун игилендирүү жаны бля проектин чеклерине не мадар этилгенни ачык кёрюзюрге чакыргъандыла, деп айтылды ОНФ-ни билдируюнда.

Тинтиуле быыл сентябрьде эм октябрьде бардырылгандыла. Алчы кыуаму сайта кълалы ишленерине, информацияны таркыкъларына, информацияны чыгаргъанына кырагъандыла. «Биз регионда районланы эмда шахар округланы интернет-сайтларына, ГИС ЖКХ порталда ёбюмлерине да эс бургъандымы. Биринчиден «Тап шахар болуму кырау» проект бля байламлы программга эмда аны заман болжалына кырагъандымы. Ызы бля ол тиреледе тапландыруу ишлени жорукъларына, ала кыачан жарашдырылганына да. Ахырында уа муниципал жамауат комиссияны протоколлары болгъанына эмда аланы ишлерине жамауат организацияланы келечилери кыташханына», - дегенди ОНФ-ни «Жашу журта эмда шахар болум» тематика ёбюмюно таматасы **Вероника Зимак**.

Тинтиуени эслерине кере жамауаты келечилери отчёт хазырлагъандыла. Анда ала битеу табылгъан кемчиликлени тюрра этгендиле. Сёз ююн, Нальчик шахар округну мэриясыны интернет-сайтына «Шахар болум» дагын кесогинде огуз жылда «Нальчик чеклеринде тап шахар болуму кырау» муниципал программаны проекти басманланды. Алай анда бийлыгы шакъат белгиленмегенди. Жамауат комиссияны жыйылуучу протоколу, 2020 жылда тап халгъа келтирилге керек болгъан арбаланы эмда жамауат тирелени

тизмеси да басманламайды.

Бахан шахар округну ююенден айтканда, администрацияны сайтында, «Шахар округну жашау» деген кесогинде тийишли программаны аны жазылганылыкыгъа, аны ачып окур алам жоккыду. Активистле порталны тинтип чыкъланылыкыгъа, тапландыруу программаны ююенден жукъ да тапмагъандыла. Алай проектеге жамауаты келечилери кыташханларыны ююенден да ханар берилмейди.

Экинчи Чегемни сайтында «Тапландыруу» ёбюмде жашу журт коммунал молк бля байламлы информация басманланды. Тапландырууну ююенден а анда бир торлю документ да табылганды. Зюльск эмда Левск районланы администрацияларыны сайтларында да талай кемчилик болганы тапмагъанды.

Интернет-сайты тап жарашдыргъан муниципалитетлени тизмесинде уа баш жерге Черек бля Бахан районда алыгъандыла. Алада битеу керекли информация табыла, документлени излеу жаны бля да чурулла жоккыду, деп белгилейди ОНФ-де.

ОМАРЛАНЫ МУРАТ хазырлагъанды.

